

Avontuur op Rottumerplaat

Sjoerd Braaksma

'Het is dat ik beloofd heb om jullie naar de plaat te breng'n, anders was ik vandaag nait oetvaart' zei schipper Meijer toen wij onze spullen vanaf de steiger te Noordpolderzijl aan boord van zijn garnalenboot brachten. 't Is al windkracht acht en 't wordt zeker neg'n, van viss'n zal nait veul kom'n'.

De overtocht verliep overigens dank zij het snel opkomend water vrij vlot. De gebroeders Meijer waren er blij om, want zij hadden ook nog post en proviand bij zich voor de familie Toxopeus. Zij besloten om deze eerst maar te brengen en zo koersten wij op de morgen van de 18e oktober 1956 eerst naar Rottumeroog. De strandvoogd kwam ons al met de tractor tegemoet. Even later stapelde hij zijn voorraad levensmiddelen voor de komende weken in een snel tempo op de aanhangwagen, die al tot aan de assen in het water stond. Wij wuifden hem na terwijl hij met zijn vrachtkje naar huis reed.

Toen Bé Meijer, die de spullen met de sloep had gebracht, weer bij ons aan boord terug was zetten wij koers naar Rottumerplaat.

Een uurtje later was het onze beurt om goedendag te zwaaien. En daar stonden wij dan met onze spullen op een snel onder lopende zandbank.

Anne van Wijngaarden en Jaap Taapken haastten zich om alles droog op het eiland te krijgen. Ik kwam er wat het sjouwen betreft vrij gemakkelijk vanaf, omdat ik dit begin van ons 'weekje uit' op een 8 millimeterfilmpje moest vastleggen.

Toen alle spullen in de barak waren gebracht, besloten wij eerst koffie te zetten en onze lunchpakketten eer aan te doen. Zeelucht maakt hongerig en Anne merkte op dat hij nog best wat zou lusten. Toen Jaap echter op zoek ging naar onze broden, bleken deze nergens te vinden. 'Ze zullen toch niet...' begon Anne 'naar Rottumeroog zijn gegaan?', vulde ik aan. 'Ja, dat moet wel!' zei Jaap met een sip gezicht. 'Dat wordt wat!' gromde Anne. 'Ik

zal maar eens in de provisiekast van die jongens van de Rijkswaterstaat neuzen. Mogelijk hebben zij nog wat voor ons achter gelaten. Wij verrekenen het later wel!'

Die 'jongens van de Rijkswaterstaat' hadden de vorige week voor het laatst op het eiland gewerkt. Hun chef vond een verblijf op de plaat gedurende herfst en winter te gevaarlijk. Zij werkten nu ergens aan de wal en zouden pas in maart of april weer op het eiland terugkeren. Veel proviand zou er dus wel niet zijn. Anne ontdekte echter tussen wat potjes peper en zout ook een twintigtal pakjes puddingpoeder. 'Niet gek!', constateerde hij tevreden. 'Wij hebben nog melk dus dat wordt 's morgens, 's middags en 's avonds pudding eten...'. En zo geschiedde!

Donderdagmiddag toen de wind wat was gaan liggen, zat ik als laatste aan tafel, omdat ik juist tegen etenstijd de invliegnetten was gaan controleren. Toen ik met de nodige tegenzin mijn zoveelste lepel pudding in mijn mond propte, verscheen Anne in de deurop-

Dr. Anne van Wijngaarden op de uitkijk naar zeehonden. Rottumerplaat. Oktober 1956.
Foto: Jaap Taapken.

ning. 'Zou jij niet liever een boterham lusten' vroeg hij vriendelijk grijnzend. 'Heb jij wel eens een lepel pudding op je oog gehad?' informeerde ik op mijn beurt.

'Niet doen, ik meen het!' zei hij en hij toverde twee broden vanachter zijn rug tevoorschijn. 'Hoe kom je daaraan?' vroeg ik stom verwonderd. 'Van de bakker; nee hoor, de Meijers zijn ze komen brengen. Ze waren bang dat wij half verhongerd waren, want Toxopeus had hen maandag al via de mobilfoon laten weten dat hij brood had ontvangen dat kennelijk niet voor hem was bestemd. Het had echter te hard gewaaid om uit te varen'. Het hoeft geen betoog dat het brood ons beter smaakte dan ooit tevoren!

Aan die dagen op Rottumerplaat zijn trouwens meer herinneringen verbonden. Wij hadden uiteraard gehoopt op een week met mooi weer met overdag netten vol zangvogels en 's nachts op het wad netten vol steltlopers en vooral voor Anne, overdag een prachtig uitzicht op zandbanken vol Zeehonden. De windkracht varieerde echter vanaf maandagmorgen tot aan donderdagmiddag steeds van 8 tot 10. Over gebrek aan buien hadden wij evenmin te klagen. Het waaide vaak zo hard dat wij de deur van 'De Pionier', zoals de Rijkswaterstaat-barak heette, nauwelijks open konden duwen. Zangvogels vangen was er dan ook nauwelijks bij. Zelfs in de luwte wapperden de netten zo erg dat de weinige kleine zangers die er in terecht kwamen er vrijwel direct weer uitwaaiden. Er bleef slechts af en toe een vogel in hangen, die dan prompt van een ring werd voorzien. Onze totale buit bedroeg slechts een vijftig-tal zangvogels. Dat wij die week tevens wadvogels konden ringen, hadden wij te danken aan een avondlijke onweersbui op 21 oktober. Toen deze het eiland naderde, waren Anne en

Jaap het er over eens dat het levensgevaarlijk zou zijn om onze avondwandeling langs het wad verder voort te zetten. De barak was veilig, er zat een bliksemafleider op. Ik zag de noodzaak van een snelle terugkeer minder zitten. In mijn filosofie liepen wij aan de voet van de duinen in de omgeving van de barak weinig kans om door de bliksem te worden uitverkoren. Bovendien was het ons al opgevallen dat de Bonte Strandlopers die toen het nog niet zo bewolkt was al op grote afstand opvlogen, nu bleven zitten als wij er met de lamp op schenen. Zij zouden dus wellicht met behulp van een net te vangen zijn. Ik besloot om dit maar eens te proberen. Het net was gauw genoeg gehaald.

Anne en Jaap toonden zich duidelijk geïnteresseerd. Zij vroegen mij om te seinen als ik succes had. Zij zouden dan ook komen. Zo gezegd, zo gedaan. Ik ving en ringde kort daarna al enkele Bonte Strandlopers. Vlak bij de barak huisde een grote groep oëvertijende Scholeksters. Deze bleken gemakkelijk te vangen. Het was dus tijd om Jaap en Anne om assistentie te seinen. Zij waren er spoedig daarna elk gewapend met een zaklamp en een net, dat wij speciaal voor deze gelegenheid hadden meegenomen. Jaap had bovendien een grote jute zak meegebracht om de buit er in op te bergen. Hij had terecht voorzien dat onze vreugde wel eens van korte duur zou kunnen zijn. De bui bleek namelijk snel over te trekken. Het was met die avondlijke vogelvangst kort maar hevig. De Scholeksters lieten zich gedurende enige tijd 'aan de lopende band' vangen. Wij ringden ze zo snel mogelijk ter plaatse.

Toen Jaap's lamp duidelijke tekenen van vermoeidheid begon te tonen, werd besloten dat Anne en ik de vangstpogingen voort zouden zetten en onze buit telkens bij Jaap zouden

Het onderkomen van de Rijkswaterstaat, 'De Pionier', Rottumerplaat.
Foto: Jaap Taapken.

Rottumerpleat 1956.
Foto: Jaap Taapken.

brenge. Deze zou, als het er veel waren de vogels tijdelijk in de zak stoppen, om ze daarna zo snel mogelijk geringd weer los te laten. Zo gezegd, zo gedaan. Jaap was er druk mee. Anne en ik liepen te sjouwen met Scholeksters en voor de verandering af en toe met een Bonte Strandloper of een Zilverplevier. Wij brachten soms 2 of 3 vogels tegelijk. Ik herinner mij hoe ik met onder mijn beide oksels elk een Scholekster en tevens een Scholekster in mijn linkerhand, met mijn rechterhand — waarmee ik de lamp vasthield — een afwerende beweging maakte om te voorkomen dat een Bergeend in mijn gezicht vloog. Toen ik mijn arm na de botsing naar beneden deed bleek dat ik de Bergeend tegen mijn borst had geklemd. Jaap verlostte mij snel van deze jagerslatijnachtige buit. Hij had zelf eerder ook al een Bergeend gevangen. Anne kwam even later met 4 Scholeksters tegelijk aanzetten. Hij had de vierde op identieke wijze bemachtigd!

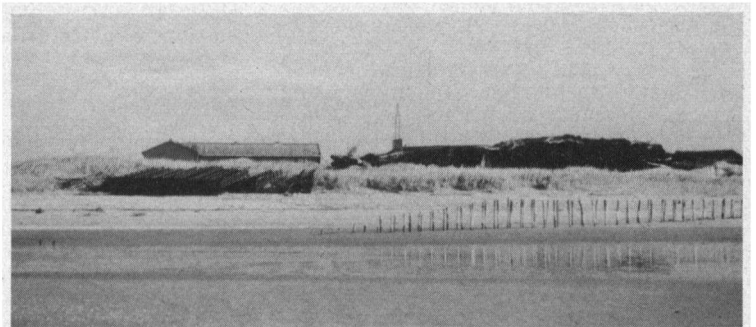
Kort nadien werden onze vangstresultaten echter snel kleiner. De bui was vrijwel gepasseerd. Er waren weer sterren te zien. De vogels lieten zich ondanks de nog steeds

stormachtige wind nauwelijks meer verschalken.

Het avontuur eindigde zoals het begonnen was. Alleen enkele Bonte Strandlopers en een Drieteentje waren nog dom genoeg om zich te laten vangen en even later ging zelfs dat niet meer. Wij besloten dus om op te houden en Jaap te gaan helpen met ringen. Dit bleek echter niet meer nodig, want er zaten nog maar een paar vogels in de zak. 'Hoeveel Scholeksters heb je de laatste twintig minuten geringd?' informeerde Anne. 'Ik zal meteen eens kijken' zei Jaap, terwijl hij de laatste Scholekster van een ring voorzag. Het definitieve antwoord kwam sneller dan verwacht: 'elf Scholeksters en nog wat ander spul'. 'Maar elf Scholeksters? Dat is absoluut onmogelijk!' riepen Anne en ik in koor. 'Ik heb er minstens dertig bij je gebracht' zei Anne 'En ik zeker niet minder' voegde ik er aan toe. 'Ja, het valt mij ook zwaar tegen, ik had gedacht dat wij in totaal zeker wel aan de honderd vogels zouden komen vanavond toen julie zo af en aan liepen, maar er zit echt niets meer in die zak'.

Hij voelde nog eens voor de zekerheid. Toen

Rottumerpleat gezien vanaf het wad. Links 'De Pionier'.
Foto: Jaap Taapken.

barstte hij uit: 'Ver... verdomme, geen wonder dat het er zo weinig zijn. Er zit een groot gat in die zak!' Onze eerste commentaren logen er niet om. Later hebben wij er echter nog vaak om gelachen. Jammer dat wij geen foto hebben van Jaap's gezicht op het moment dat hij het gat ontdekte. Het zou een mooie illustratie zijn geweest bij dit artikel.

Rest nog te vermelden dat wij vrijdagmorgen toen de Meijers ons kwamen halen op de boot onze gezamenlijke ringresultaten van deze roemruchte dagen hebben opgeteld: 4 Bergeenden, 18 Scholeksters, 2 Zilverplevieren, 1 Drieteenstrandloper, 7 Bonte Strandlopers, 2 Merels, 1 Zanglijster, 1 Koperwiek, 1 Kramsvogel, 1 Gekraagde Roodstaart, 3 Zwartkoppen, 18 Roodborsten, 2 Tjiftjafs, 1 Graspieper, 5 Koolmezen, 4 Goudhaantjes, 1 Vink, 3 Kepen en 9 Spreeuwen.

In totaal dus slechts 84 vogels. Ondanks dit teleurstellende resultaat waren wij het er over eens, dat Rottumerplaat een ideaal eiland is om herfsttrekkers te vangen. Deze

■ S. Braaksma, afdeling Flora en Fauna van de inspectie Terreinbeheer van het Staatsbosbeheer, postbus 3502.

Handboek natuurgebieden en wandel terreinen

Er is een nieuw Handboek van 'Natuurmonumenten' verschenen. Het laatste Handboek stamt uit 1980. In deze nieuwe uitgave zijn meer dan 3000 natuurterreinen en wandelgebieden in Nederland opgenomen. Van een groot aantal terreinen worden zeer bruikbare beschrijvingen gegeven, terwijl er ook terreinen zijn vermeld met een aanduiding van hun ligging. Gemeentekaarten per provincie en uitvoerige registers vergemakkelijken het opzoeken. Van elke gemeente is nu een overzicht weergegeven van de belangrijkste natuurgebieden. De terreinen zijn ingedeeld per provincie en binnen elke provincie zijn de terreinen naar eigenaar gerangschikt in de onderstaande volgorde: 'Natuurmonumenten', provinciale landschappen, terreinen die door het Staatsbosbeheer worden beheerd, Staatsnatuurreservaten ressorterende onder de Dienst der Domeinen, 'bijzondere' organisaties en particulieren & gemeenten.

De IJsselmeerpolders zijn vermeld onder de nieuwe provincie Flevoland.

Voor de gebruiker zijn de vermelde toegangsvoorwaarden per terrein van groot belang. Ook is een adressenlijst toegevoegd van de vele informatiecentra over natuur, milieu en landschap. In het handboek is voor de namen van de eigendommen van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland gekozen voor een spelling volgens regels, die sinds 1985 bij Natuurmonumenten worden toegepast. Op een officiële spelling kan namelijk niet worden teruggevalen, omdat bij de jongste spellingsregeling van 1955

eerste tocht is dan ook al door heel wat andere ringexpedities gevolgd.

Tijdens de terugreis hielden wij ons onledig door de Meijers een handje te helpen bij het zuiveren van de door hen tijdens onze reis gevangen garnalen. Tussen de vele meeuwen die op de door ons overboord gegooid krabben, zeesterren en kleine vissen afkwamen, vloog op een gegeven moment ook een Drieteenmeeuw en dichter bij de kust kregen wij een Dwergmeeuw in het vizier.

Toen wij Jaap per auto in Hilversum afleverden, was het weer even stralend als dat gezicht van mijn vrouw toen Anne en ik bij ons in Utrecht voor de deur stonden. Zij verwelkomde ons met de woorden: 'Julie zullen wel honger hebben; Sjoerd boft, want ik heb zijn lievelingskostje: aardappelen met sperziebonen en biefstuk, met soep vooraf en een pud-dinkje voor toe'.

Mijn antwoord laat zich raden: 'Eet dat maar lekker zelf op!' Ik heb wekenlang geen pudding meer kunnen zien!

aardrijkskundige namen buiten beschouwing zijn gelaten. Han van Hagen maakte de uiterst karakteristieke tekeningen en etsen.

De kwart miljoen leden van de vereniging hebben het handboek gratis toegezonden gekregen met het verzoek tot een vrijwillige bijdrage. Het handboek telt 400 bladzijden is ook in de boekhandel verkrijgbaar voor f 20,—.

Natuuragenda 1986

Elke week heeft in deze Natuuragenda links een bladzijde met een foto of tekening van een dier of plant met een in het kort wat men in die week zoal zou kunnen verwachten in de natuur. Op de rechter bladzijde een ruime verdeling van de week met ruimte voor het maken van aantekeningen. Als toegift bij elke week een spreekwoord, tevens wordt elke maand op een volle bladzijde onder de loupe genomen.

Henk van Halm, wekelijks natuurmedewerker van het dagblad Trouw, maakte er een kostelijk boek van waarna men elke dag met plezier naar zal teruggrijpen. En zo kunnen wij een jaar lang dag in dag uit de natuur in met Henk van Halm.

Geïnteresseerden kunnen de Natuuragenda 1986 bestellen door f 14,90 over te maken op girorekening 91 133 ten name van ochtendblad Trouw, Amsterdam, onder vermelding van 'Natuuragenda'.

Beken en beekdalen

Het thema-nummer van 'Natura' 80(1) - 1983 waarover wij in ons vorige nummer 33(4) : 187 schreven is thans geheel uitverkocht. Bestellingen van dit nummer hebben dus tot onze spijt geen zin meer.

Redactie